

KA_OPERATIVA

O P E
R A N
D U M

VII. dio

Stvaranje preduvjeta i razvoj društveno-kulturnog centra temeljenog na sudioničkom upravljanju

/SADRŽAJ

01 | SUDIONIČKO
ISTRAŽIVANJE

02 | PROGRAMIRANJE
PROSTORA

03

05 | REZULTATI
ISTRAŽIVANJA

04 | RAZVOJ PLANA
ZA URBANI PARK

UVOD

Sedmo izdanje *Operanduma* bavi se stvaranjem preduvjeta za razvoj društveno-kulturnog centra, primjenom i nadogradnjom modela sudioničkog upravljanja.

Temelj ovog izdanja rezultati su dosad provedenih aktivnosti u sklopu projekta *Hrvatski dom u centru* te dokumentiranja i analize korištenja prostora **Male scene HD** koju je tijekom 2019. godine provela KAoperativa.

ISBN 978-953-49040-0-8

01

SUDIONIČKO UPRAVLJANJE

Sudioničko upravljanje u kulturi proizlazi iz teorije sudioničke demokracije, kao javnog demokratskog angažmana koji se ostvaruje kroz deliberativne procese u kojima se zajednički donose odluke o političkim i javnim pitanjima (usp. Vidović i Žuvela 2018:024).

Samo sudioničko upravljanje je višeznačno i u teoriji i u praksi, obuhvaćajući i uživanje u kulturi u najširem smislu riječi kroz pasivno sudjelovanje i konzumiranje sadržaja, ali i aktivno sudjelovanje u stvaranju i produkciji, sudjelovanje u tijelima i procesima odlučivanja u kulturi (usp. Vidović i Žuvela 2018: 17-18).

Sudioničko upravljanje u kulturi potiče razvoj demokratičnosti u društvu. Temelj sudioničkog upravljanja je kvalitetna i ravnopravna suradnja javnih institucija i civilnih organizacija. Sudioničkim upravljanjem građanima se otvaraju razne mogućnosti za sudjelovanje u procesu donošenja odluka vezanih za razvoj kulture na lokalnoj razini.

Možemo reći kako sudioničko upravljanje podrazumijeva dobro i ravnopravno dijeljenje odgovornosti, odnose povjerenja i uvažavanja slobode u programiranju, osobito kad je riječ o sudioničkom upravljanju u području nezavisne kulture.

U okviru projekta Hrvatski dom u centru od početka se skreće pažnja na pojam i praksu sudioničkog upravljanja u kulturi. Kako se prostorom Male scene HD

već upravlja temeljem sporazuma s Gradom Karlovcem, kao vlasnikom zgrade, aktivnosti u projektu Hrvatski dom u centru usmjerene su prema stvaranju modela upravljanja urbanim parkom, odnosno budućim društveno-kulturnim centrom.

Ovaj proces uključuje predstavnike civilnog, javnog i privatnog (ugostitelji) sektora, odnosno sve one koji upravljaju prostorom i/ili sudjeluju u organizaciji programa, aktivnosti i događanja.

Sam projekt provodi se u tri faze: prvu čine radionice, tribine, konferencija i studijska putovanja, sve s ciljem povećanja razine informiranosti i znanja o praksi sudioničkog upravljanja u kulturi.

Druga se faza odnosi na praktičan rad u okviru tematskih radnih skupina, koje za zadatak imaju donijeti model upravljanja urbanim parkom i budućim društvenim centrom. Paralelno se provodi istraživanje korisnika, organizatora i publike, kako bi se se stekao dublji uvid u potrebe i mogućnosti daljnjeg korištenja i razvoja prostora Hrvatskog doma.

Treća je faza ona koju slobodno možemo nazvati najzanimljivijom, jer obuhvaća razvoj i pokretanje urbanog parka u okolišu zgrade, kao i uređenje skladišne prostorije koja u budućem društvenom centru može prerasti u dnevni boravak. Rezultati ove faze provedbe u programskom bi smislu trebali pokazati puni potencijal daljnjih ulaganja u obnovu zgrade.

/FAZE PROJEKTA



radionice, tribine, konferencije i studijska putovanja



praktičan rad, radne skupine, istraživanje



pokretanje urbanog parka, uređenje prostorija

PROGRAMIRANJE PROSTORA

02

Nadogradnja modela razvoja društveno-kulturnog centra Hrvatski dom: radionica s dionicima

Radionica, koja se održala u prosincu 2019. godine, okupila je dosadašnje i trenutne dionike prostora Male scene HD. Voditelji radionice bili su arhitekti *Platforme 9,81* - Miranda Veljačić i Dinko Peračić, autori prethodnog modela razvoja DKC Hrvatski dom. Kako je u međuvremenu došlo do smjene generacija i u prostoru su se pojavili novi korisnici, organizatori i programi, ovom se radionicom nastojalo utvrditi koje su sadašnje okolnosti i potrebe te kako u narednom razdoblju što participativnije širiti i razvijati prostor i publiku.

S obzirom da se prostor Male scene HD nalazi u zadnjem dijelu zgrade Hrvatskog doma, uređenjem urbanog parka i skladišnog prostora iskoristivi prostor se širi i na lijevo krilo zgrade.

03

UREĐENJE LIJEVOG KRILA

... samo uređenje urbanog parka trebalo bi potaknuti Grad Karlovac kao vlasnika prostora, na kontinuirano investiranje u uređenje zgrade i razvoj društvenog centra, na dobrobit svih, a osobito onih koji unatoč prilično pesimističnim okolnostima u kojima živimo, i dalje dolaze u prostor Male scene HD i redovno, najčešće i volonterski, organiziraju sadržaje kojima razvijaju karlovačku nezavisnu kulturnu i društvenu scenu

Daljnji razvoj prostora trebao bi ostvariti temeljne uvjete za osnivanje društvenog centra, logičnim povezivanjem vanjskog i unutarnjeg dijela, pri čemu bi urbani park postao zona za odmor i održavanje različitih programa (svirke, izložbe, radionice, filmske projekcije, tematska druženja, buvljaci, festivali...) tijekom ljetne sezone, a skladišni prostor prerastao u dnevni boravak s jednostavnom ugostiteljskom ponudom, ili *self-service* kuhinjom, dok bi razina iznad funkcionirala kao *coworking* prostor za sastanke, radionice i predavanja, s pogledom na veliku dvoranu, koja bi uređenjem imala karakter multifunkcionalnog prostora, namijenjenog koncertima, predstavama, većim izložbama, sajmovima, ali i rekreativnim sadržajima: akrobatika, *skateboarding* i penjanje.

Podrumska prostorija funkcionirala bi kao zajednička radionica i atelje, a ostatak podruma trebalo bi namijeniti garderobi i manjim dvoranama za suvremeni ples, borilačke vještine i sl.

Mala scena HD nastavila bi raditi kao klupski prostor, dok razina iznad ima potencijal s vremenom postati plesna dvorana ili zona za rad, odnosno urede. Ovako cjelovito uređen prostor lijevog krila omogućio bi stabilan, kontinuiran rad i razvoj društveno-kulturnog centra u Karlovcu.

Treba spomenuti i uređenje desnog krila zgrade, u koji tijekom 2020. godine useljava Kinoklub Karlovac, koji je ujedno i član Saveza KAoperativa pa će društveni centar s vremenom obuhvatiti cijelu zgradu, u kojoj bi se trebala nalaziti i adekvatna manja dvorana za filmske projekcije.

Samo uređenje urbanog parka trebalo bi potaknuti Grad Karlovac kao vlasnika prostora, na kontinuirano investiranje u uređenje zgrade i razvoj društvenog centra, na dobrobit svih, a osobito onih koji unatoč prilično pesimističnim okolnostima u kojima živimo, i dalje dolaze u prostor Male scene HD i redovno, najčešće i volonterski, organiziraju sadržaje kojima razvijaju karlovačku nezavisnu kulturnu i društvenu scenu.

04 RAZVOJ PLANA ZA URBANI PARK

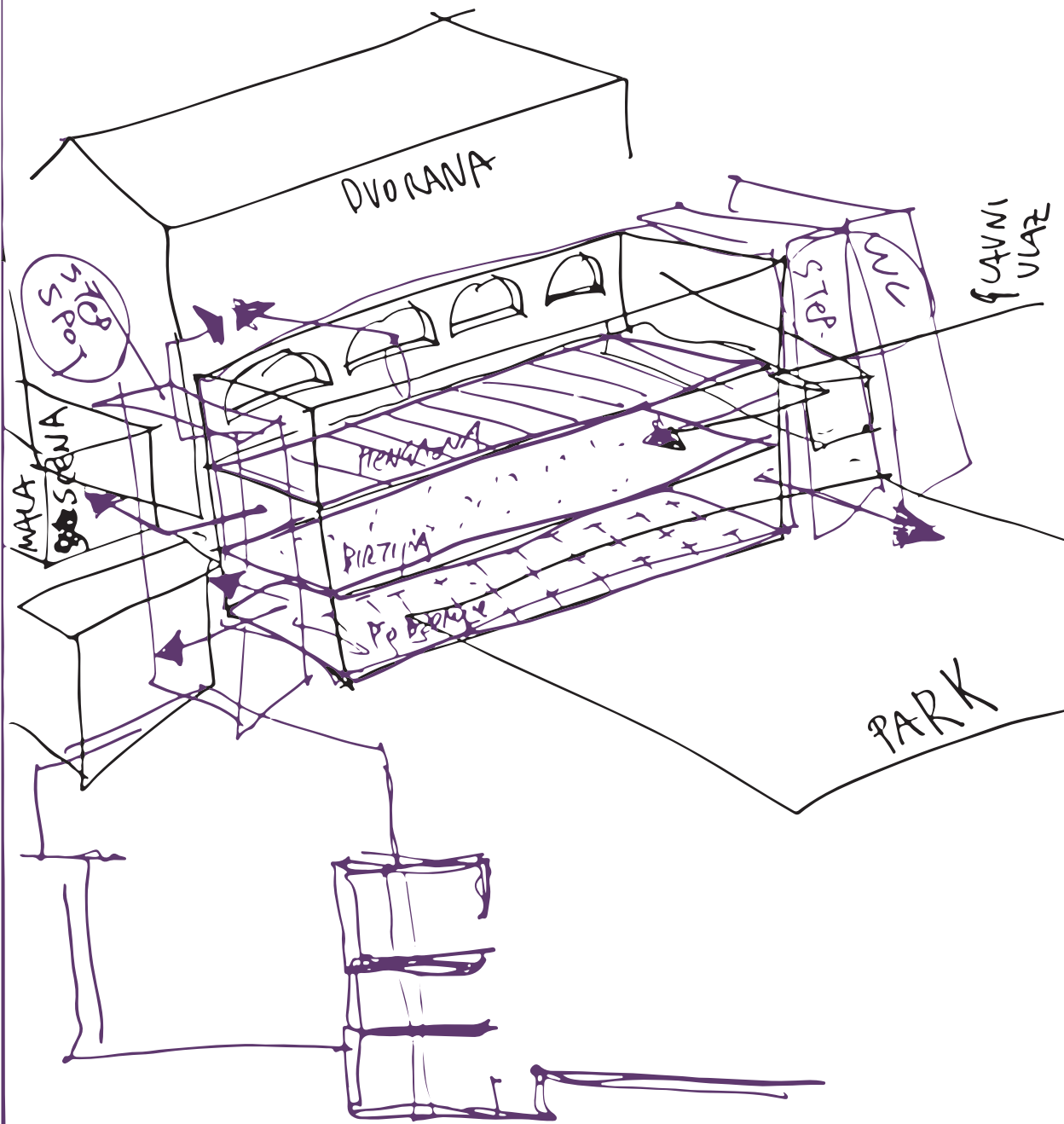
U lipnju i kolovozu 2019. godine održale su se radionice tijekom kojih se s voditeljem Robertom Babićem (*WYG savjetovanja*) izradio poslovni plan za budući urbani park.

URBANI PARK

Urbanim parkom zagovara se uređenje zgrade Hrvatskog doma i osnivanje društveno-kulturnog centra.

Urbani park Hrvatskog doma zamišljen je kao nastavak djelovanja Male Scene Hrvatskog doma u ljetnim mjesecima (od svibnja do listopada, odnosno od lipnja do rujna, ovisno o vremenskim uvjetima), kako bi se obogatio i oživio dio čestice uz lijevo krilo zgrade kao i omogućila realizacija sadržaja društvenog karaktera koji okupljaju širu zajednicu i grupe korisnika u odnosu na dosadašnju praksu i mogućnosti primarno klupskog prostora male scene. Prema tome, cilj pokretanja urbanog parka bilo bi proširivanje aktivnosti i djelovanja na otvoreni prostor kao i razvoj dodatnih sadržaja namijenjenih za širu publiku od današnje publike male scene. Dizajn urbanog parka izradila je grupa mladih arhitekata, koji su prepoznali potencijal i funkcionalnost vanjskog prostora. Iako površina na kojoj će se park nalaziti nije velika, uspješno će smjestiti zone za sjedenje i odmor, art wall i pozornicu za manja događanja, koja će biti djelomično orijentirana i prema velikom parku za slučaj opsežnijih programa.

Poslovni plan urbanog parka predviđa tri osnovna elementa:



/URBANI PARK



UMJETNIČKE INSTALACIJE

urbani park HD
prostor je za
umjetničke
radionice i
rezidencije

Tijekom projekta realizirati će se dva natječaja za umjetnike - za vizualno rješenje velikog bannera koji će se početkom proljeća postaviti na lijevo krilo zgrade, te za rješenje instalacije modela sudioničkog upravljanja.

Instalacija će se uoči otvorenja postaviti u prostoru parka.

Provesti će se i javni poziv za izradu modularnih instalacija za djecu, a na art wall-u će redovno biti postavi izložbi, radova nastalih u okviru radionica i rezidencijalnih programa.

Također, uređeni skladišni prostor povremeno će funkcionirati i kao galerija.

urbani park HD
prostor je za
slobodan,
neobvezujuć i
sadržajan
boravak na
otvorenom



DNEVNI PROGRAM

Dnevni programi proširenje su redovnih programa koji se održavaju na Maloj sceni Hrvatskog doma, ali i nadogradnja novim sadržajima koji se ukratko mogu opisati kao nova društvenost, u kojima sudjeluje šira zajednica.

U idealnim (resursnim i financijskim) okolnostima, programi u urbanom parku bili bi raspoređeni po temama i danima, s naglaskom na sadržaje koji nisu dostupni niti ponuđeni drugdje u gradu. Riječ je o sadržajima koji potiču kreativne i tehničke vještine, osnažuju pojedince i promiču društvenost.



PARKiranje FESTIVAL

urbani park HD organizira dvodnevni festival u okviru proslave Dana grada Karlovca

Festival urbane kulture - PARKiranje - doprinos je obilježavanju rođendana grada Karlovca.

Festival sadržajem predstavlja lokalnu nezavisnu kulturnu scenu kroz street art, novi cirkus, performanse, DJ i različite side programe.

Zabavni program namijenjen je svim dobnim skupinama, od predškolskog uzrasta, pa do naših sugrađana u ozbiljnijim godinama.

Velik dio aktivnosti poput raznih radionica, instalacija i tečajeva omogućuje posjetiteljima da i sami sudjeluju u programu.



05

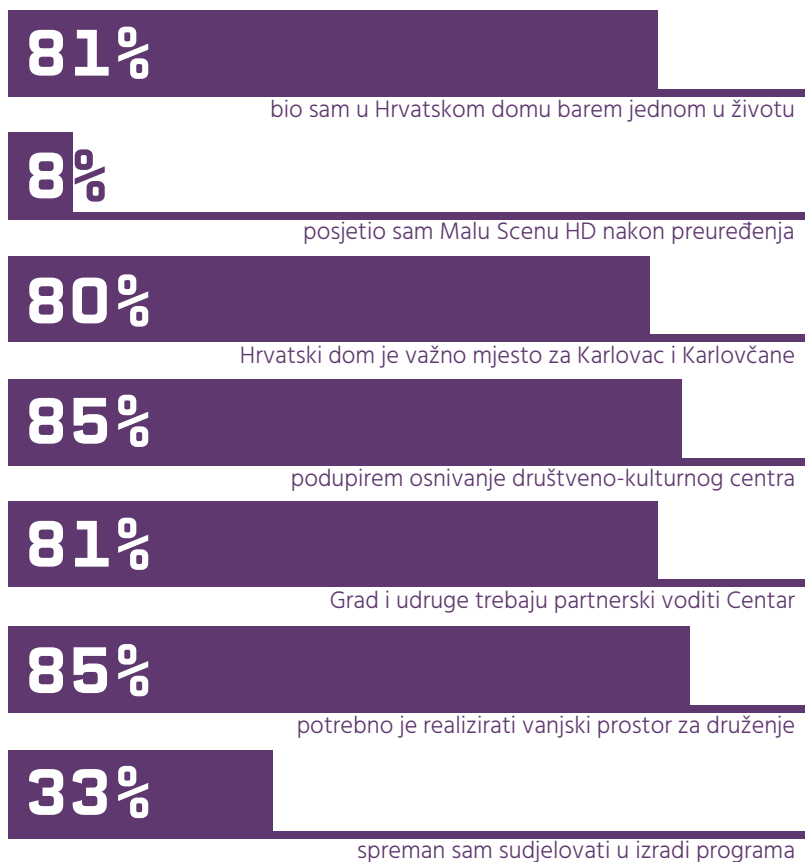
REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U razdoblju od listopada do prosinca 2019. godine agencija **Ipsos** je provela istraživanje stavova i interesa lokalne zajednice (opća populacija, organizatori, korisnici i publika **Male scene HD**) o Hrvatskom domu kao budućem društveno-kulturnom centru kroz anketno istraživanje na reprezentativnom uzorku stanovnika Karlovca (N=200), 5 fokus grupa i 20 dubinskih intervjua. Rezultati istraživanja izravan su doprinos uspostavi održivog modela upravljanja prostorom.

Rezultati anketnog istraživanja na općoj populaciji Karlovčana ukazuju na visoko poznavanje Hrvatskog doma i Male scene Hrvatskog doma, s time da je 81% ispitanika nekada u svojem životu bilo u Hrvatskom domu, a 8% ih je posjetilo Malu scenu Hrvatskog doma nakon uređenja. Većinom su zainteresirani za manifestacije kao što su koncerti rock ili elektronske glazbe (28%) te podjednako za zabavnu ili narodnu glazbu (26%), dok je petina zainteresirana i za kazalište, predavanja, filmske projekcije i dr.

Hrvatski dom važnim mjestom za Karlovčane i Karlovac smatra 80% građana a polovina drži da bi se Hrvatski dom trebao dati udrugama na upravljanje. Građani daju veliku potporu osnivanju društveno-kulturnog centra (85%) i smatraju da bi Grad Karlovac i udruge trebali partnerski surađivati u njegovom uređenju i vođenju, a čak trećina bi voljela sudjelovati u izradi programa, odlučivanju o programima ili organizirati aktivnosti.

Preko 80% ih se slaže da je potrebno realizirati vanjski prostor za druženje u obliku mjesta s pozornicom i ugostiteljskom ponudom.



Istraživanje stavova i interesa lokalne zajednice (opća populacija, organizatori, korisnici i publika Male scene HD) o Hrvatskom domu kao budućem društveno-kulturnom centru.

Provela: Agencija Ipsos

n=200

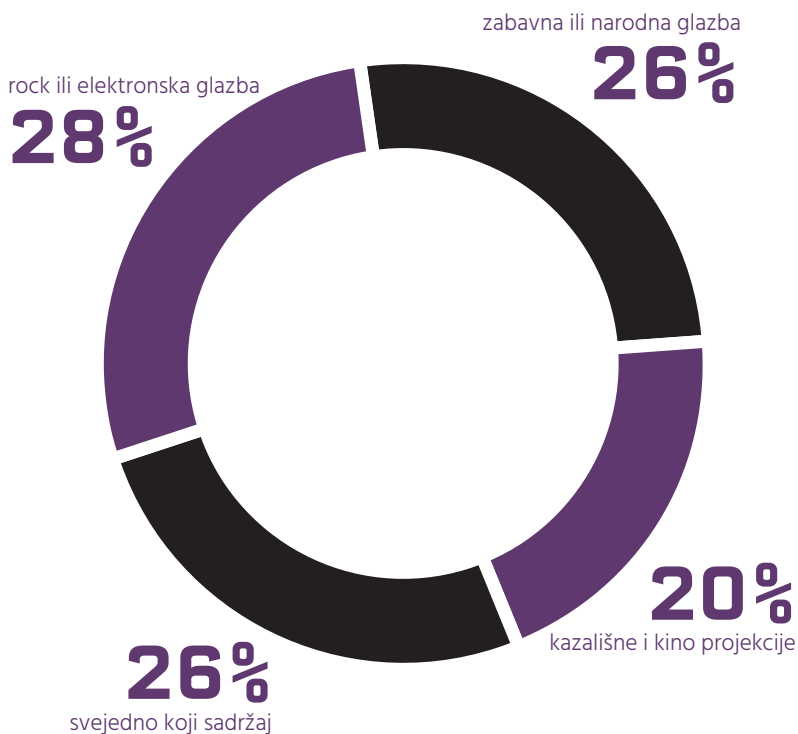
Kroz razgovore s građanima Karlovca i stručnjacima iz raznih područja detektirano je nekoliko ključnih nalaza. Hrvatski dom je mjesto lijepih sjećanja, a svaka generacija govori o vlastitom "zlatnom dobu" unutar kojeg je Hrvatski dom bio važno mjesto okupljanja i prostor odrastanja - što stvara izrazitu frustraciju zbog trenutnog stanja zgrade. Postojeći programi se ocjenjuju zadovoljavajućima i primjetan je razvojni aspekt prostora.

Širenje grupacije korisnika vidi se kroz nekoliko važnih faza: otvaranje vanjskog prostora kroz Urbani park koji može obuhvatiti širu populaciju, programsku integraciju i suradnju sa srednjim školama kao vid razvoja publike te utjecaj na emocionalnu komponentu generacija koje su bile korisnici tog prostora. Kroz uređenje bočnih prostorija i Urbanog parka otvara se prostor za kontinuirane dnevne aktivnosti i širenje baze organizatora i korisnika prostora kao i postavljanje kontinuiteta dolaska i sudjelovanje publike u daljnjem osvajanju i razvijanju prostora koji mogu smatrati svojim.

Istraživanje stavova
i interesa lokalne
zajednice (opća
populacija, organizatori,
korisnici i publika Male
scene HD) o Hrvatskom
domu kao budućem
društveno-kulturnom
centru.

Provela: Agencija Ipsos

n = 200



KOMENTARI ”

Mnogi ljudi vežu jako puno sjećanja iz svojih dana tamo i za taj zabavni dio. Bilo je dolje i sportskih aktivnosti. Stvarno je bio mjesto okupljališta građana; multifunkcionalan je objekt. Nažalost je godinama bio zapušten.

Mislim da je ovo prevelika vrijednost, što kulturna, što emocionalna. Jedna baština grada koja ima svoju priču.

Ogromna većina ljudi Malu scenu ne doživljava kao svoje mjesto jer ona ima određeni profil, ima program, ne mora biti mjesto za sve. Ali Hrvatski dom u cjelini trebao bi biti mjesto za sve.

Mislim da je bitniji ovaj dnevni program s raznim radionicama; tako bi Hrvatski postao mjesto kontinuiranog druženja, a ne samo prema pojedinim događajima.

Hrvatski dom mi predstavlja neko mjesto na koje mogu doći, biti potpuno opušten, gdje je sve neformalno i većina ljudi koji tu dolaze jednostavno mi nekako pašu.

Kad se počnu događati aktivnosti vani, kad taj prostor bude pokretan, šaren, živahan, mislim da će to privući jako puno ljudi.

Taj Urbani park ja osobno zamišljam na način da je to neki prostor, bilo neko planirano, organizirano događanje ili ne, da se ti možeš u šetnji, tamo u prostoru sjesti odmoriti. To je ta nekakva priča koja bi meni živjela cijelu godinu.

Ne vidim zašto jedna mala generacija koja se igra na malom dječjem igralištu, ne bi to bila jedna generacija koja će se odgojiti i vidjeti da postoji jedna priča par metara dalje, uz Hrvatski.

Idemo u super smjeru, ali trebamo se više otvoriti informiranjem i novim edukativnim, kreativnim radionicama. Uključiti publiku u stvaranje tog sadržaja dok se događa, tako da ih zadržimo da opet dođu. Treba urediti i vanjštinu tako da ima neki prizvuk dobrodošlice.

Prvo treba dobro uklopiti klince. Da ih zadržiš i nakon tinejdžerskih godina, kad odu na faks da imaju potrebu vratiti se vikendom u Karlovac, u Hrvatski dom. To treba biti ugodno mjesto za druženje i mjesto gdje će vidjeti neke stvari koje ne mogu vidjeti drugdje.

I ja definitivno ovdje vidim glazbu. Ali i za starije, ne samo za mlade. Da se i mi stariji tu negdje nađemo.. Toga za nas u Karlovcu baš i nema. Mislim da bi Hrvatski trebao imati i večeri za starije generacije.



9000



POSJETITELJA

REZULTATI KORIŠTENJA 2019

24 PARTY



TEČAJEVI I RADIONICE

TEČAJEVI SCENSKE PRODUKCIJE



Tečaj scenske rasvjete
Tečaj audio inženjeringa
DJ radionice

KREATIVNE RADIONICE/TEČAJEVI



Upcycle/Recycle radionice
Radionica crtanja
Radionica izrade namještaja od paleta
Radionica recikliranja plastike
Filmske radionice
Tečaj zavarivanja
Dramske radionice
Radionice pisanje scenarija

7

Izložbi i instalacija



4

Tribine



2

Volonterska treninga



300

TERMINA



150

DOGAĐANJA

17

IMPRO-VEČERI



11

KONCERTI



EDUKATIVNE
RADIONICE/TEČAJEVI



Medijske kampanje i javni nastup
Kulturni management
Upravljanje projektnim ciklusom
Financije za udruge
Model razvoja Hrvatskog doma
Radionica upravljanja baštinom i
interpretacijskog planiranja

REKREATIVNE
RADIONICE/PROGRAMI



Slackline
Free style flare radionica
POI
Hula Hoop



Sastanci, konzultacije, diskusije



Filmske projekcije i filmski festival



Dnevni zabavno rekreativni programi na otvorenom

KA _ O P E R A T I V A

Naslov publikacije: OPERANDUM VII

Nakladnik: Savez udruga Kaoperativa
Za nakladnika: Denis Mikšić

Uredili: Anđela Žapčić, Ivana Francišković Olrom, Denis Mikšić

Lektura: Ivana Francišković Olrom

Dizajn: Studio Ratković

Tisak: Tiskara Pečarić Radočaj, Karlovac

ISBN 978-953-49040-0-8

LITERATURA:

Uradimo zajedno. Prakse i tendencije sudioničkog upravljanja u kulturi u Republici Hrvatskoj
- Dea Vidović (Biblioteka "Kultura Nova")

Korišteni su materijali i rezultati radionice *Programiranje prostora*
(prosinac, 2019.; Miranda Veljačić, Dinko Peračić, *Platforma 9.81*)
Hrvatski dom u centru - istraživački izvještaj (prosinac, 2019.; Ipsos)

Projekt Hrvatski dom u centru provodi Savez udruga KAoperativa u partnerstvu s Gradom Karlovcem. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1 947 612,50 kn. Sufinancirala ga je Europska unija iz Europskog socijalnog fonda u iznosu 1 655 470,63 kn (85%). Projekt traje 24 mjeseca, od 29. listopada 2018. godine do 29. listopada 2020. godine.



Ova publikacija je tiskana uz financijsku podršku Zaklade "Kultura nova". Mišljenja izražena u ovoj publikaciji odražavaju isključivo mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Zaklade "Kultura nova".



Zaklada
Kultura nova

Karlovac, 2020.